

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА**

Затверджено:

Голова Приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

_____ В. С. Бакіров

_____ 2017 р.

**ПРОГРАМА
комплексного фахового екзамену для вступу
на освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр»
за спеціальністю 061 – «Журналістика»,
спеціалізацією (освітньою програмою) «Медіакомунікації»
для денної та заочної форм навчання**

Затверджено на засіданні
Вченої ради соціологічного факультету
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
протокол № від 2017 р.
Голова Вченої ради
соціологічного факультету

_____ О. С. Мурадян

Програма комплексного фахового екзамену для вступу на освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» за спеціальністю 061 – «Журналістика», спеціалізацією (освітньою програмою) «Медіакомунікації» для денної та заочної форм навчання. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. — 20 с.

Розробники:

Стародубцева Л. В., доктор філософських наук, професор кафедри медіакомунікацій;

Петренко Д. В., кандидат філософських наук, доцент кафедри медіакомунікацій.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ТЕОРЕТИЧНЕ ВИПРОБУВАННЯ.....	5
ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ.....	8
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	9
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	11
ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ.....	20

ПЕРЕДМОВА

Дослідження медіакомунікацій є міждисциплінарною сферою знання. До магістратури за освітньою програмою «Медіакомунікації» за спеціальністю «Журналістика» можуть поступити абітурієнти за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, спеціаліста і магістра будь-якого напрямку підготовки чи спеціальності: соціологи, політологи, економісти, юристи, психологи, історики та ін.

Головна мета комплексного фахового екзамену для вступу на освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» за спеціалізацією «Медіакомунікації» для денної та заочної форм навчання – виявити креативних та освічених абітурієнтів, здібних до майбутньої діяльності в медіа. Під час іспиту перевіряються загальна ерудиція, фундаментальні теоретичні знання в галузі гуманітарних наук і наявність творчих здібностей для створення та реалізації індивідуальних проектів у сфері сучасних медіакомунікацій.

Комплексний фаховий екзамен проводиться у письмовій формі і складається з двох частин: теоретичного випробування та творчого завдання.

Теоретичне випробування спрямоване на оцінювання знань студентів у двох тематичних напрямках: «Феномен культури» і «Феномен суспільства». Дана частина не передбачає наявності у абітурієнта глибоких спеціалізованих знань з медіакомунікацій, а націлена на визначення рівня обізнаності студента щодо базових аспектів і принципів розуміння сучасної культури і суспільства. У теоретичному випробуванні обов'язковими є знання ключових концептів і теорій з гуманітарних наук, посилення на праці провідних мислителів. Творче завдання спрямоване на те, щоб визначити рівень творчих та комунікативних здібностей абітурієнта у підготовці індивідуального медіапроекту на задану тематику.

ТЕОРЕТИЧНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Теоретичне випробування складається з двох питань. Перше питання з тематичного блоку «Феномен культури» (Розділ 1), друге – з блоку «Феномен суспільства» (Розділ 2). Обсяг письмової відповіді на кожне з питань – не більше двох сторінок рукописного тексту.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ 1 ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

Історія поняття «культура»: від слова до концепту. Проблема дефініції поняття «культура». Метафоричне значення слова «культура» за доби Античності. Трансформації поняття «культура» в епоху Середньовіччя: культура і культ. «Річ природна» і «річ штучна» в філософії Нового часу. Розрізнення наук про природу і наук про культуру (В. Дільтей, В. Віндельбанд). Систематизація дефініцій концепту «культура» в першій половині ХХ століття (А. Крьюбер, К. Клакхон). Підходи до визначення поняття «культура». Становлення досліджень культури у ХІХ на початку ХХ століття (Е.Тайлор, Ф. Ратцель, Л. Фробеніус, Б. Малиновський, Ф. Боас, А. Л. Крьюбер і К. Клакхон). Культура як один з магістральних концептів ХХ століття.

Культура як система: стратегії концептуалізації. Культура як позаприродний світ людини. Опозиція «культура/природа». Культура як ритуалізація природних інстинктів. Культура як система (Т. Парсонс, К. Гірц, І. Валлерстайн). Стратиграфія культури: плюралізм підходів. Матеріальна і духовна культура. Локальна та глобальна культури. Елітарна, масова і народна культура: рухливість меж і динаміка співвідношення. Соціальні чинники структурування культури. Етнічна і національна культури. Субкультура, контркультура. Культура і цивілізація. Типологія культур: синхронічний і діахронічний зрізи. Функції культури. Культура і цінність (Г. Ріккерт, Е. Кассірер). Класичні ієрархії цінностей в культурі. Ціннісний релятивізм в сучасних інтерпретаціях культури (Ж.-Ф. Ліотар, З. Бауман, Ж. Бодрійяр). Культура і (як) текст. Визначення культури в контексті герменевтичних практик (Г.-Г. Гадамер, Д. Ваттімо, П. Рікер). Культура і мова. Культура як знакова система (Р. Барт, М. Фуко, Ю. Лотман). Культура і образ. Візуальний поворот у культурі ХХ сторіччя (Д. Мітчел, Дж. Елкінс, П. Штомпка). Поняття «візуальна культура»: складнощі дефініції. Культура і (як) репрезентація ідеологій. Демістифікація ідеологій в дослідженнях культури (Т. Адорно, М. Хоркхаймер, Р. Барт, Л. Альтюссер, С. Голл). Стратегії поєднання культури і влади (М. Фуко, Ж. Бодрійяр, Ж. Рансьєр). Культура в добу масового тех-

нологічного відтворення (В. Беньямін). Культура і комунікація. Роль медіа в культурних комунікаціях (М. Маклюен, Р. Дебре, Ф. Кіттлер, В. Флюссер).

Культурогенез. Дослідження процесів мінливості в культурі. Проблема осмислення культурних трансформацій. Чинники культурних змін, умови та механізми їх реалізації. Моделі динаміки культури. Внутрішня динаміка культури. Культура і час. Моделі розвитку культури. Лінійна модель розвитку як класична концепція осмислення культурних змін (Вольтер, Ш. Монтеск'є, Г. Лессинг, І. Кант, К. Ясперс). Циклічні моделі розвитку культур (М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Дж. Тойнбі). Культура і цивілізація в контексті циклічної моделі розвитку (О. Шпенглер). Некласичні моделі трансформацій культур: калейдоскопічна (А. Шопенгауер), 2) маятникова (М. Бердяєв), 3) хвильова (Е. Тоффлер). Нелінійні моделі осмислення культурних змін в контексті неklasичних концепцій культурної динаміки (М. Фуко, Ж. Дельоз, Ж.-Ф. Ліотара, А. Бадью). Роль хаосу в сучасних концепціях культурних трансформацій (І. Пригожин, Ж. Дельоз).

Українська культура. Історія становлення українського етносу, української нації та української ідентичності як культурологічна проблема. Генеза української культури: основні етапи, їх особливості. Специфіка української культури з позицій «західництва» та «слов'янофільства». Українська культура в концепціях закордонних дослідників: роль діаспори у дослідженні та збереженні української культурної автентичності. Проблема соборності української культури. Сучасна українська культура в контексті процесів глобалізації. Україна в ХХІ столітті: вибір культурних альтернатив.

Розділ 2

ФЕНОМЕН СУСПІЛЬСТВА

Поняття суспільства та його складові. Типології суспільства. Основні сфери діяльності суспільства (економічна, політична, соціальна, духовна). Суспільні відносини та норми. Поняття соціальної дійсності та соціальної реальності. Соціальний простір і соціальний час. Соціальні відносини. Класифікація соціальних інститутів. Структура та функції соціального інституту. Взаємодія соціальних інститутів. Специфіка соціальних змін у суспільстві. Соціальний прогрес і регрес. Соціальні протиріччя та їх прояв в суспільній практиці. Економіка та розвиток суспільних структур. Поняття «матеріальне» та «економічне» життя суспільства. Суспільне виробництво та його структура. Продуктивні сили і виробничі відносини як компоненти суспільного виробництва, їх взаємозв'язок і взаємозалежність. Техніка та її значення у розумінні динаміки сучасних суспільних процесів.

Історія вчень про суспільство. Розгляд суспільства у вченнях античності (Платон, Аристотель). Християнське уявлення про суспільство (Августин). Уявлення про суспільство у добу Нового часу (Т. Гоббс, Д. Локк). Формаційний аналіз суспільства (К. Маркс). Стадіально-технологічний аналіз суспіль-

ства (У. Ростоу, Е. Тоффлер). Цивілізаційний принцип в розумінні суспільства (А. Тойнбі, М. Данилевський). Структурно-функціональний підхід до аналізу суспільства (Т. Парсонс, Н. Луман, Р. Мертон). Структуралістський конструктивізм: соціальний простір та теорія поля (П. Бурдьє) Феноменологічна модель соціальної реальності: суспільство як феномен «життєвого світу» (А. Шюц, Т. Лукман, Г. Гарфінкель). Мова, аналіз і теорія суспільства (П. Уінч).

Еволюція та сучасний етап розвитку суспільства. Становлення, розвиток та основні характеристики доіндустріального (аграрного) суспільства. Становлення, розвиток та специфіка індустріального суспільства. Теорії постіндустріального суспільства (Д. Белл, А. Турен). Основні характеристики постіндустріального суспільства. Роль інформації та знання у концепціях постіндустріального суспільства. Концепції «інформаційного суспільства» як розвиток теорії постіндустріалізму: загальна характеристика (Й. Масуда, Дж. Несбіт). Розвиток інформаційно-комунікативних технологій та становлення глобального інформаційного середовища. Політика Європейського союзу у формуванні інформаційного суспільства (програма «Електронна Європа»). Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства (2000). Зміни у трудовій діяльності під впливом інформатизації суспільства та нова соціальна стратифікація. Соціальні проблеми інформаційного суспільства. «Цифровий розрив» та виникнення «цифрової нерівності»: соціальні наслідки. Проблеми і перспективи інтеграції України у світове інформаційне суспільство.

Еволюція суспільної комунікації. Комунікація та інформація: основні поняття та категорії. Усна, письмова та екранна комунікації. Винахід друкарського верстата і становлення друкованої культури («Галактика Гутенберга»). Комунікативна революція в індустріальному суспільстві: соціально-культурні наслідки винаходів та розвитку телеграфу, телефону, радіо і телебачення. Сучасні інформаційно-комунікативні технології. Масова комп'ютеризація та її вплив на соціальну динаміку. Глобальні інформаційні мережі. Інтернет як соціокультурний феномен («Галактика Інтернет»). Новітні комунікативні технології та медіатизація суспільства. Глобалізація і диверсифікація інформаційного простору. Проблема інформаційної безпеки. Інформаційні війни: сутність, учасники, цілі, технології. Інформаційна безпека українського суспільства (медіаекологія).

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

УМОВИ ВИКОНАННЯ І ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО МЕДІАПРОЕКТУ

Творче завдання передбачає розробку концепції індивідуального медіа-проекту на задану тематику в одному із наступних напрямів:

1. Цикл радіопередач.
2. Авторська телепрограма.
3. Інтернет-проект (сайт, інтернет-портал, блог тощо), присвячений заданій проблематиці.

Напрямок, у якому буде розкрито тему проекту, абітурієнт обирає за власним бажанням.

Творче завдання включає детальний опис медіапроекту (радіо-, телепрограми, інтернет-сайту) у формі стислого тексту обсягом не більше двох сторінок.

СТРУКТУРА ІНДИВІДУАЛЬНОГО МЕДІАПРОЕКТУ

Необхідні структурні підрозділи індивідуального медіапроекту:

- ✧ Повна назва проекту.
- ✧ Концепт-ідея з урахуванням типу медіаносіїв (радіо, телебачення, Інтернет).
- ✧ Стисле обґрунтування проекту (актуальність, мета і ключові гіпотези).
- ✧ Перелік структурних складових проекту.
- ✧ Опис інтерактивного сценарію з визначенням складу учасників (слухачів, глядацької аудиторії, інтернет-користувачів).
- ✧ Коло фахівців, яких необхідно залучити до реалізації проекту.
- ✧ Аудіовізуальні та технічні ефекти.
- ✧ Періодичність та тривалість програм (для радіо- і телепроектів).
- ✧ Терміни реалізації проекту.
- ✧ Очікуваний результат (серія радіопередач, телепрограма, серія інтернет-лекцій, відеолекцій або вебінарів, сайт, блог за темою проекту тощо).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Аналізує результати випробування фахова комісія методом експертної оцінки й колегіального прийняття рішення та рекомендує до зарахування тих вступників, чиї результати є найкращими. Максимальна кількість балів, яку може отримати абітурієнт за результатами комплексного фахового екзамену – 100 балів; з них за теоретичне випробування – 60 балів (за відповідь на кожне з двох питань – 30 балів), за творче завдання – 40 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ТЕОРЕТИЧНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Теоретичне випробування спрямоване на виявлення навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Відповідаючи на питання з теоретичної частини екзамену, абітурієнт повинен показати вміння чітко, логічно й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, точно і повно відтворювати факти, прізвища, назви праць теоретиків, конкретні концепції та аналізувати їх, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, ілюструвати поняття відповідними прикладами, аргументувати свої висновки.

Кількість балів за відповідь на кожне питання розподіляється таким чином:

Повнота, логічність і послідовність розкриття теми	7 балів
Самостійність відповіді та її відповідність темі	6 балів
Знання теоретичного матеріалу (з точними посиланнями на назви праць теоретиків, конкретні концепції), вміння аналізувати їх, виділяти причинно-наслідкові зв'язки	10 балів
Аргументованість висновків, вміння відрізнити головне від другорядного	4 бали
Грамотність, охайність оформлення роботи	3 бали
Усього	30 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ТВОРЧОГО ЗАВДАННЯ

Під час творчого завдання абітурієнти повинні продемонструвати:

- загальну ерудицію, фахову зацікавленість;
- орієнтація у системах мас-медіа, знання особливостей різних типів та видів засобів масової комунікації;
- оригінальність авторських ідей;
- здатність творчо мислити та коректно викладати свої думки;
- спроможність прогнозувати шляхи реалізації свого творчого задуму;
- культура письма.

Виконання творчого завдання оцінюється за наступними критеріями:

Загальна ерудиція, фахова зацікавленість	7 балів
Орієнтація у системах мас-медіа, знання особливостей різних типів та видів засобів масової комунікації	6 балів
Оригінальність авторських ідей	9 балів
Здатність творчо мислити та коректно викладати свої думки	8 балів
Спроможність прогнозувати шляхи реалізації свого творчого задуму	5 балів
Культура письма, грамотність, охайність оформлення завдання	5 балів
Усього	40 балів

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Підручники, навчальні посібники

1. Бакулев Г. П. Массовая коммуникация : Западные теории и концепции : учеб. пособие для студентов вузов / Г. П. Бакулев. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Аспект Пресс, 2010. — 192 с.
2. Башмаков А. И. Интеллектуальные информационные технологии : учеб. пособие / А. И. Башмаков, И. А. Башмаков. — М. : Изд-во МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2005. — 304 с.
3. Белик А. А. Культурная (социальная) антропология : учеб. пособие / А. А. Белик. — М. : РГГУ, 2009. — 613 с.
4. Губман Б. Современная философия культуры / Б. Губман. — М. : Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2005. — 536 с.
5. Гуревич П. Философия культуры : учебник для вузов / П. Гуревич. — М. : NOTA BENE, 2000. — 131 с.
6. Добренъков В. И. Социальная антропология / В. И. Добренъков, А. И. Кравченко. — М. : ИНФРА-М, 2005. — 688 с. — (Классический университетский учебник).
7. Доброхотов А. Л. Культурология : учеб. пособ. / А. Л. Доброхотов, А. Т. Калинин. — М. : Форум, 2010. — 480 с.
8. Заяц А. М. Всемирная паутина и Интернет : учеб. пособие / А. М. Заяц, М. И. Халиков. — СПб. : СПбГЛТА, 2007. — 120 с.
9. Ионин Л. Социология культуры : путь в новое тысячелетие : учеб. пособие для студ. вузов / Л. Ионин. — М. : Логос, 2000. — 280 с.
10. Історія світової та української культури : підручн. для вищ. закл. освіти / Греченко В., Чорний І. та ін. — К. : Літера, 2000. — 464 с.
11. Кармин А. Основы культурологии. Морфология культуры : учебник для вузов / А. Кармин. — СПб. : Лань, 1997. — 512 с.
12. Карцева Л. Социология культуры : учеб. пособие / Л. Карцева, Ю. Шабалина. — М. : «Дашков и К», 2009 — 232 с.
13. Кашкин В. Б. Основы теории коммуникации : краткий курс / В. Б. Кашкин. — М. : Восток-Запад, 2007. — 256 с.
14. Кириллова Н. Б. Медиакультура : от модерна к постмодерну / Н. Б. Кириллова. — М. : Академический Проект, 2006. — 448 с.
15. Квіт С. Масові комунікації: підручник / С. Квіт. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. — 206 с.
16. Кравченко А. И. Культурология : учебник / А. И. Кравченко. — М. : ТК Велби, 2008. — 288 с.
17. Култаєва М. Д. Європейська теоретична соціологія ХХ-ХХІ століть : навч. посібник / М. Д. Култаєва, О. І. Навроцький, І. І. Шеремет. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. — 328 с.
18. Культурология. История мировой культуры : учебник / под ред. А. Марковой. — М. : ЮНИТИ, 2002. — 600 с.
19. Культурологія : Конститутивні проблеми : навч. посіб. / Г. М. Петрова, Т. А. Кумеда, О. В. Шумейко. — К. : Атика, 2009. — 356 с.

20. Культурологія : Українська та зарубіжна культура : навч. посіб. / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін. ; за ред. М. М. Заковича. — 4-те вид., випр. і допов. — К. : Знання, 2009. — 589 с.
21. Матецкая А. Социология культуры : учеб. пособие / А. Матецкая. — Ростов-на-Дону : Феникс, 2007. — 260 с.
22. Медиа. Введение : учебник для студентов вузов / П. Барвайз и др. ; под ред. А. Бриггза, П. Кобли ; пер. с англ. Ю. В. Никуличева.. — 2-е изд. — М. : Юнити-Дана, 2005. — 550 с. — (Зарубежный учебник).
23. Морфология культуры : Структура и динамика : учеб. пособие / под ред. Г. Авенасова, В. Бабакова. — М. : Наука, 1994. — 467 с.
24. Пивоев В. Философия культуры / В. Пивоев. — М. : Академический Проект, 2009. — 428 с.
25. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов — М. : «Рефл-бук», К. : «Ваклер», 2001. — 656 с.
26. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підруч. для студ. / В. В. Різун. — К. : Видавничий центр «Просвіта», 2008. — 260 с.
27. Садохин А. П. Теория и практика межкультурной коммуникации : учеб. пособие для вузов / А. П. Садохин. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. — 271 с.
28. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации : учеб. пособие / А. В. Соколов. — СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. — 461 с.
29. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : підручник / Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. — 3-тє вид., випр. та доп. — К. : Генеза, 2006. — 656 с.
30. Соціологія : підручник / за ред. В. Г. Городяненка. — К. : ВЦ «Академія», 2008. — 544 с.
31. Федотова Л. Н. Социология массовой коммуникации : учебник для вузов / Л. Н. Федотова. — СПб. : Питер, 2003. — 400 с.
32. Шарков Ф. И. Коммуникология : основы теории коммуникации : учебник / Ф. И. Шарков. — М. : «Дашков и К», 2009. — 591 с.
33. Шарков Ф. И. Основы теории коммуникации : учебник / Ф. И. Шарков. — М. : Социальные отношения : Перспектива, 2004. — 246 с.
34. Шевнюк О. Л. Культурологія : навч. посіб. / О. Л. Шевнюк. — 3-тє вид., стер. — К. : Знання-Прес, 2007. — 353 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
35. Якуба Е. А. Социология : учеб. пособие для студентов / Е. Я. Якуба. — Х. : Константа, 2006. — 192 с.

Словники, енциклопедії, довідники

1. Аберкромби Н. Социологический словарь / Н. Аберкромби, С. Хилл, Б. С. Тернер ; пер. с англ. И. Г. Ясавеева. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Экономика, 2004. — 620 с.
2. Антофійчук В. І. Культурологія : термінологічний словник / В. І. Антофійчук. — 3-тє вид. — Чернівці : Книги – ХХІ, 2009. — 160 с.

3. Бабенко В. С. Виртуальная реальность : толковый словарь терминов / В. С. Бабенко. — СПб. : ГУАП, 2006. — 86 с.
4. Беккер К. Словарь тактической реальности : культурная интеллигенция и социальный контроль / Конрад Беккер ; пер. с англ. О. Киреева. — М. : Ультра. Культура, 2004. — 219 с.
5. Гіптерс З. В. Культурологія. Словник-довідник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / З. В. Гіптерс. — К. : УБС НБУ, 2008. — 407 с.
6. Грицанов А. А. Постмодернизм : энциклопедия / А. А. Грицанов, М. А. Можейко. — Мн. : Интерпрессервис ; Книжный Дом, 2001. — 1040 с.
7. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Енквіста, В. Е. Тейлора ; пер. з англ. — К. : Основи, 2003. — 504 с.
8. Землянова Л. М. Зарубежная коммуникативистика в преддверии информационного общества : толковый словарь терминов и концепций. — М. : Изд-во МГУ, 1999. — 301 с.
9. Ильин И. П. Постмодернизм : словарь терминов / И. П. Ильин. — М. : ИНИОН РАН-INTRADA, 2001. — 344 с.
10. Кравченко С. А. Социологический энциклопедический русско-английский словарь : Более 10000 единиц / С. А. Кравченко. — М.: ООО «Изд-во Астрель»: ООО «Изд-во АСТ»: ООО «Транзиткнига», 2004. — 511 с.
11. Кравченко А. Культурология : словарь / А. Кравченко. — М. : Академический проект, 2000. — 671 с.
12. Культурология. XX век : словарь. — СПб. : Университетская книга, 1997. — 630 с.
13. Мас-медіа у термінах і визначеннях : корот. слов.-довід. : навч. посіб. / уклад. Ю. В. Боднар. — К. : МАУП, 2005. — 224 с.
14. Новейший социологический словарь / А. А. Грицанов и др. — Мн. : Интерпрессервис ; Книжный дом, 2010. — 1312 с.
15. Публіцистика. Масова комунікація : медіа-енциклопедія / пер. з нім. ; за заг. ред. В. Ф. Іванова. — К. : Академія Української преси ; Центр Вільної преси, 2007. — 780 с.
16. Руднев В. Словарь культуры XX века : ключевые понятия и тексты / В. Руднев. — М. : Аграф, 1999. — 381 с.
17. Словарь по межкультурной коммуникации : Понятия и персоналии / В. Г. Зинченко, В. Г. Зусман, З. И. Кирнозе, Г. П. Рябов. — М. : Флинта, 2010. — 136 с.
18. Словарь терминов (Общеобразовательный тезаурус) : Общество. Семiotика. Экономика. Культура. Образование / Ю. В. Рождественский. — 3-е изд. — М. : Флинта ; Наука, 2007. — 109 с.
19. Социальная энциклопедия / редкол. : А. П. Горкин, Г. Н. Карелова, Е. Д. Катульский и др. — М. : Большая Российская энциклопедия, 2000. — 438 с.
20. Социологический словарь / отв. ред. Г. В. Осипов. — М. : Норма ; ИНФРА-М, 2010. — 608 с.
21. Социология : энциклопедия / сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евелькин, Г. Н. Соколова, О. В. Терещенко. — Мн. : Книжный Дом, 2003. — 1312 с.

22. Філософський енциклопедичний словник / НАН України ; Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди / В. І. Шинкарук (голова редкол.). — К. : Абрис, 2002. — 742 с.
23. Хоруженко К. Культурология : энциклопедический словарь / К. Хоруженко. — Ростов-на-Дону : Феникс, 1997. — 640 с.
24. Danesi M. Dictionary of Media and Communications / Marcel Danesi ; foreword by Arthur Asa Berger. — New York : M. E. Sharpe, Inc., 2009. — 313 p.
25. Encyclopedia of New Media : An Essential Reference to Communication and Technology / ed. by Steve Jones. — Thousand Oaks : Sage Publications, 2003. — 532 p.
26. Williams R. New Keywords : A Revised Vocabulary of Culture and Society / Raymond Williams ; ed. by Tony Bennett, Lawrence Grossberg, Meaghan Morris. — New York : Wiley-Blackwell, 2005. — 456 p.

Література до розділу 1

1. Ахутин А. В. Парадоксы культурологии // В перспективе культурологии : повседневность, язык, общество / А. В. Ахутин. — М. : Академический проект ; РИК, 2005. — С. 10—47.
2. Барт Р. Избранные работы : Семиотика. Поэтика / Ролан Барт ; пер. с фр. ; сост., общ. ред. и вступ. ст. Г. К. Косиков. — М. : Прогресс, 1989. — 616 с.
3. Беньямин В. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости / Вальтер Беньямин ; пер. с нем. С. Ромашка // Беньямин В. Озарения. — М. : Мартис, 2000. — С. 122—152.
4. Бодрияр Ж. Симулякри і симуляція / Ж. Бодрияр ; пер. з фр. В. Ховхун. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. — 230 с.
5. Гірц К. Інтерпретація культур / Кліфорд Гірц ; пер. з англ. Н. Комарова. — К. : Дух і літера, 2001. — 541 с.
6. Делез Ж. Логика смысла / Жиль Делез ; пер. с фр. Я. И. Свирский. — М. : Академический проект, 2010. — 472 с.
7. Делез Ж. Тысяча плато : Капитализм и шизофрения / Жиль Делез, Феликс Гваттари; пер. с фр. Я. Свирский. — Екатеринбург : У-Фактория ; М. : Астрель, 2010. — С. 462—497.
8. Джеймисон Ф. Постмодернізм, або Логіка культури пізнього капіталізму / Фредрик Джеймисон ; пер. з англ. П. Денисюк. — К. : Курс, 2008. — С. 22—76.
9. Жирар Р. Насилие и священное / Рене Жирар ; пер. з фр. Г. Дашевский. — М. : НЛЮ, 2000. — С. 7—51.
10. Кассирер Э. Логика наук о культуре / Эрнст Кассирер; пер. з нем. // Кассирер Э. Избранное. Опыт о человеке. — М. : Гардарики, 1998. — С. 7—140.
11. Киттлер Ф. Оптические медиа : Берлинские лекции 1999 г. / Фридрих Киттлер ; пер. с нем. О. Никифорова, Б. Скуратова. — М. : Логос ; Гнозис, 2009. — 272 с. — (Mediae res. Логос, Гнозис).

12. Кребер А. Культура : критический обзор понятий и определений / Альфред Кребер, Клайд Клакхон ; пер. з англ. // Культурология : Дайджест. — М. : ИНИОН, 2000. — С. 105—183.
13. Кребер А. Стиль и цивилизации / Альфред Кребер ; пер. с англ. // Антология исследований культуры. Т. 1. Интерпретации культуры. — СПб. : Университетская книга, 1997. — С. 225—270.
14. Леви-Строс К. Структурная антропология / К. Леви-Строс ; пер. с фр. Вяч. Вс. Иванова. — М. : ЭКСМО-Пресс, 2001. — 512 с. — (Психология без границ).
15. Лессиг Л. Свободная культура / Лоуренс Лессиг ; пер. с англ. О. Данилова; под ред. В. Ильина. — М. : Прагматика культуры , 2007. — 272 с.
16. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна / Жан-Франсуа Лиотар ; пер. с фр. Н. Шматко. — М. : Ин-т экспериментальной социологии ; СПб : Алетейя, 1998. — 160 с.
17. Лич Э. Культура и коммуникация : Логика взаимосвязи символов. К использованию структурного анализа в социальной антропологии / Эдмунд Лич ; пер. с англ. — М. : Изд. фирма «Восточная литература» РАН, 2001. — 142 с. — (Этнографическая библиотека).
18. Лотман Ю. Культура и взрыв / Юрий Лотман. — М. : Прогресс, 1992. — С. 177—190.
19. Маклюэн М. Понимание Медиа : Внешние расширения человека / Маршалл Маклюэн ; пер. с англ. В. Николаев. — М. : КАНОН-Пресс-Ц, Кучково поле, 2003. — 464 с.
20. Малиновский Б. Научная теория культуры / Бронислав Малиновский ; пер. с англ. И. В. Утехина ; сост. и вступ. ст. А. К. Байбурина. — 2-е изд., испр. — М. : ОГИ, 2005. — 184 с. — (Нация и культура : Научное наследие : Антропология).
21. Малиновский Б. Научная теория культуры / Бронислав Малиновский ; пер. с англ. И. Утехина. — М. : ОГИ, 1999. — 206 с.
22. Махлина С. Т. Семиотика культуры повседневности : монография / С. Т. Махлина. — СПб. : Алетейя, 2009. — 232 с.
23. Мердок Дж. П. Социальная структура / Дж. П. Мердок ; пер. с англ. А. В. Коротаева. — М. : ОГИ, 2003. — 608 с.
24. Мосс М. Общества. Обмен. Личность : Труды по социальной антропологии / М. Мосс ; пер. с фр. , послесл. и коммент. А. Б. Гофмана ; Рос. акад. наук, Ин-т этнологии и антропологии им. Н. Н. Миклухо-Маклая. — М. : Восточная литература, 1996. — 360 с.
25. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс : сб. // Хосе Ортега-и-Гассет ; пер. с исп. — М. : ООО «Изд-во АСТ», 2002. — 509 с.
26. Отчуждение человека в перспективе глобализации мира : сб. статей / под ред. Маркова Б. В., Солонина Ю. Н., Парцвания В. В. — Вып. 1. — СПб. : Петрополис, 2001. — 378 с.
27. Петровская Е. Визуальность : к постановке проблемы / Елена Петровская // Русская антропологическая школа. Труды. — Вып. 3. — М. : РГГУ, 2005. — С. 7—11.

28. Пилипенко А. Культура как система / А. Пилипенко, И. Яковенко. — М. : Языки русской культуры, 1998. — 346 с.
29. Розин В. Визуальная культура и восприятие : как человек видит и понимает мир / Вадим Розин. — М. : ЛИБРОКОМ, 2009. — 272 с.
30. Суханцева В. К. Метафизика культуры / В. К. Суханцева. — К. : Факт, 2006. — 366 с.
31. Уайт Л. Наука о культуре / Лесли Уайт ; пер. с англ. // Антология исследований культуры. — Т. 1. Интерпретации культуры. — СПб. : Университетская книга, 1997. — С. 141—156.
32. Уайт Л. Понятие культуры / Лесли Уайт ; пер. с англ. // Антология исследований культуры. — Т. 1. Интерпретации культуры. — СПб. : Университетская книга, 1997. — С. 17—19.
33. Українська культура в європейському контексті : наук. вид. / Ю. П. Богущий, В. П. Андрущенко, Ж. О. Безвершук, Л. М. Новохатько. — К. : Знання, 2007. — 679 с.
34. Февр Л. Цивилизация : эволюция слова и группы идей / Люсьен Февр ; пер. с фр. // Февр Л. Бои за историю. — М. : Наука, 1999. — С. 239—281.
35. Фуко М. История сексуальности-III : Забота о себе / М. Фуко ; пер. с фр. Т. Н. Титовой, О. И. Хомы под общ. ред. А. Б. Мокроусова. — К. : Дух и литера ; Грунт ; М. : Рефл-бук, 1998. — 288 с.
36. Фуко М. Слова и вещи : Археология гуманитарных наук / Мишель Фуко ; пер. с фр. В. Визгина, Н. Автономовой. — СПб. : А-сад, 1994. — 406 с.
37. Хайдеггер М. Письмо о гуманизме // М. Хайдеггер. Время и бытие : Статьи и выступления / Мартин Хайдеггер ; сост., пер. с нем. и комм. В. В. Биbihина. — М. : Республика, 1993. — 447 с.
38. Хейзинга Й. Homo Ludens. Статьи по истории культуры / Йохан Хейзинга ; пер. с нидерл., сост. и вступ. ст. Д. В. Сильвестрова ; коммент. Д. Э. Харитоновича. — Изд. 2-е. — М. : Айрис-Пресс, 2003. — 496 с.
39. Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. Т. 1 / Освальд Шпенглер ; пер. с нем. К. Свасьяна. — М. : Мысль, 1993. — С. 34—106.
40. Шютц А. Смысловая структура повседневного мира / А. Шютц ; пер. с англ. А. Я. Алхасова, Н. Я. Мазлумяновой. — М. : Институт Фонда «Общественное мнение», 2003. — 336 с.
41. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию / Умберто Эко ; пер. с ит. В. Резника, А. Погоняйло. — СПб. : Симпозиум, 2004. — 544 с.
42. Ясперс К. Смысл и назначение истории / Карл Ясперс ; пер. с нем. — М. : Политиздат, 1991. — С. 29—50.
43. Ясперс К. Техніки мислення / К. Ясперс ; пер. з нім. М. Култаєвої // Філософська думка. — К. : Ін-т філософії НАН України, 2005. — № 2. — С. 95—103.
44. Battani M. Sociology on Culture / Marshall Battani. — Oxford : Taylor & Francis, 2007. — 304 p.

45. Cultural Studies : An Anthology / ed. by M. Ryan. — Hoboken : Wiley-Blackwell, 2008. — 1384 p.
46. Culture, Media, Language : Working Papers in Cultural Studies / ed. by Stuart Hall et al. — New York ; London : Routledge, 1991. — 320 p.
47. During S. Cultural Studies : A Critical Introduction / Simon During. — Oxford : Taylor & Francis, 2007. — 240 p.
48. Griswold W. Cultures and Societies in a Changing World / Wendy Griswold. — Thousand Oaks : Pine Forge Press, 2008. — 224 p.
49. Hicks D. The Oxford Handbook of Material Culture Studies / Dan Hicks. — Oxford : Oxford University Press, 2010. — 620 p.
50. Marcel G. Man against Mass Society / Gabriel Marcel ; transl. by G. S. Fraser ; foreword by Donald MacKinnon. — Chicago, IL : St. Augustines Press, 2008. — 208 p.
51. Media and Cultural Studies : Keywords / [ed. by M. D. Durham, D. Kellner. — Hoboken : Wiley-Blackwell, 2005. — 776 p.
52. Mirzoeff N. An Introduction to Visual Culture / Nicholas Mirzoeff. — New-York ; London: Routledge, 2000. — 288 p.
53. Spillman L. Cultural Sociology / Lynette Spillman. — Hoboken : Wiley-Blackwell, 2001. — 384 p.
54. The Cultural Studies Reader / ed. by Simon During. — 3rd ed. — New York ; London : Routledge, 2007. — 576 p.

Література до розділу 2

- 1.Андерсон Б. Воображаемые сообщества / Б. Андерсон ; пер. с англ. В. Николаева. — М. : Канон-пресс-Ц, Кучково поле, 2001. — 288 с.
- 2.Бард А. Нетократия = Netocracy : новая правящая элита и жизнь после капитализма / А. Бард, Я. Зодерквист ; пер. с англ. В. Мишучкова ; предисл. А. Лебедева. — 2-е изд., испр. — СПб. : Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2004. — 252 с.
- 3.Бауман З. Индивидуализированное общество / З. Бауман ; пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева. — М. : Логос, 2002. — 390 с.
- 4.Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну / У. Бек ; пер. с нем. Б. Сидельника, Н. Федоровой. — М. : Прогресс-Традиция, 2000. — 384 с.
- 5.Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл ; пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева. — М. : Academia, 1999. — 783 с.
- 6.Бергер П. Социальное конструирование реальности : Трактат по социологии знания / П. Бергер., Т. Лукман ; пер. с англ. Е. Руткевич. — М. : Academia-Центр ; Медиум, 1995. — 323 с.
7. Браймен А. Методы социальных исследований : группы, организации и бизнес / Алан Браймен, Эмма Белл ; пер. с англ. О. В. Свинченко. — Х. : Гуманитар. центр, 2012. — 774 с.
- 8.Бурдьё П. Социология социального пространства / П. Бурдьё ; пер. с фр. под ред. Н. А. Шматко. — М. : Институт экспериментальной социологии ; СПб. : Алетейя, 2007. — 288 с. — (Gallicinium).

9. Ваттимо Дж. Прозрачное общество / Дж. Ваттимо; пер. с ит. Дм. Новикова. — М. : Логос, 2002. — 128 с.
10. Вершинская О. Н. Информационно-коммуникационные технологии и общество / О. Н. Вершинская. — М. : Наука, 2007. — 203 с.
11. Гидденс Э. Устроение общества : Очерк теории структуризации / Э. Гидденс ; пер. с англ. И. Тюрина. — 2-е изд. — М. : Академический проект, 2005. — 528 с. — (Концепции).
12. Иванов Д. В. Виртуализация общества : версия 2.0 / Д. В. Иванов. — СПб. : Петербургское Востоковедение, 2002. — 217 с.
13. Иноземцев В. Современное постиндустриальное общество : природа, противоречия, перспективы / В. Иноземцев. — М. : Логос, 2000. — 304 с.
14. Кастельс М. Галактика Интернет. Размышления об Интернете, бизнесе и обществе / М. Кастельс ; пер. с англ. А. Матвеева ; под ред. В. Харитоновой. — Екатеринбург : У-Фактория, 2004. — 328 с.
15. Кастельс М. Информационная эпоха : экономика, общество и культура / М. Кастельс ; пер. с англ. под науч. ред. О. И. Шкаратана. — М. : ГУ ВШЭ, 2000. — 608 с.
16. Киричек П. Н. Информационная культура общества : монография / П. Н. Киричек. — М. : РАГС, 2009. — 208 с.
17. Кули Ч. Х. Человеческая природа и социальный порядок / Ч. Х. Кули ; пер. с англ. под общ. науч. ред. А. Б. Толстова. — М. : Идея Пресс, Дом интеллектуальной книги, 2000. — 320 с.
18. Луман Н. Общество как социальная система / Н. Луман ; пер. с нем. А. Антоновского. — М. : Логос, 2004. — 232 с.
19. Маклюэн М. Галактика Гутенберга : сотворение человека печатной культуры / М. Маклюэн ; пер. с англ. А. Юдина. — К. : Ника-Центр, 2003. — 432 с.
20. Мердок Д. П. Социальная структура / Д. П. Мердок ; пер. с англ. А. В. Коротаева. — М. : ОГИ, 2003. — 608 с.
21. Парсонс Т. Социальная система // Парсонс Т. О социальных системах / пер. с англ. В. Чесноковой, Г. Беляевой, В. Герчикова, Н. Осиповой ; под ред. В. Чесноковой, С. Белановского. — М. : Академический Проект, 2002. — С. 73—520.
22. Почепцов Г. Г. Информационные войны / Г. Г. Почепцов. — М. : Рефл-бук, К. : Ваклер, 2001. — 573 с.
23. Рейман Л. Д. Закономерности функционирования и регулирования инфокоммуникаций / Л. Д. Рейман. — М. : Научная книга, 2003. — 272 с.
24. Тапскотт Д. Электронно-цифровое общество : Плюсы и минусы эпохи сетевого интеллекта / Д. Тапскотт ; пер. с англ. И. Дубинского. — К. : INT Пресс ; М. : Рефл-бук, 1999. — 432 с.
25. Теннис Ф. Общность и общество : основные понятия чистой социологии / Ф. Теннис ; пер. с нем. Д. В. Складнева. — СПб. : Владимир Даль, 2002. — 451 с.
26. Тоффлер Э. Третья волна / Э. Тоффлер ; пер. с англ. ; науч. ред., предисл. П. С. Гуревич. — М. : АСТ, 2010. — 784 с. — (Philosophy).
27. Турен Т. Возвращение человека действующего / А. Турен ; пер. с фр. Е. А. Самарской. — М. : Научный мир, 1998. — 204 с.

28. Уинч П. Идея социальной науки и ее отношение к философии / П. Уинч ; пер. с англ. М. Горбачева, Т. Дмитриева. — М. : Русское феноменологическое общество, 1996. — 125 с.
29. Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Ф. Уэбстер ; пер. с англ. М. В. Араповой и Н. В. Малыхиной. — М. : Аспект Пресс, 2004. — 400 с.
30. Чернов А. А. Становление глобального информационного общества : проблемы и перспективы / А. А. Чернов. — М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2003. — 232 с.
31. Эко У. От Интернета к Гутенбергу : текст и гипертекст : публичн. лекц. на эконо. ф-те МГУ 20 мая 1998 года / Умберто Эко ; пер. с ит. Е. Костюкович // Новое литературное обозрение. — 1998. — № 4. — С. 5—14.
32. Bruns A. Blogs, Wikipedia, Second Life, and Beyond : From Production to Prodsuage / Axel Bruns. — New York : Peter Lang Publishing, 2008. — 418 p. — (Digital Formations).
33. Dant T. Critical Social Theory : Culture, Society and Critique / Tim Dant. — Thousand Oaks, CA ; London ; New Delhi : Sage Publications, 2004. — 192 p.
34. Hassan R. The Information Society : Cyber Dreams and Digital Nightmares / Robert Hassan. — Cambridge : Polity Press, 2008. — 248 p. — (Digital Media and Society).
35. Jensen K. B. Media Convergence : The Three Degrees of Network, Mass and Interpersonal Communication / Klaus Bruhn Jensen. — London ; New York : Routledge, 2010. — 208 p.
36. Kumar K. From Post-Industrial to Post-Modern Society / Krishan Kumar. — Malden, MA : Wiley-Blackwell, 2004. — 304 p.
37. Palfrey J., Gasser U. Born Digital : Understanding the First Generation of Digital Natives / John Palfrey, Urs Gasser. — New York : Basic Books, 2010. — 400 p.
38. Papacharissi Z. A Networked Self : Identity, Community, and Culture on Social Network / Zizi Papacharissi. — London ; New York : Routledge, 2010. — 344 p.
39. Rettberg J. W. Blogging / Jill Walker Rettberg. — Cambridge : Polity Press, 2008. — 184 p. — (Digital Media and Society).
40. The Network Society : A New Context for Planning / ed. by Louis Albrechts and Seymour Mandelbaum. — London ; New York : Routledge, 2005. — 347 p.
41. Wilhelm A. G. Digital Nation : Toward an Inclusive Information Society / Anthony G. Wilhelm. — Cambridge, MA ; London : The MIT Press, 2006. — 184 p.

ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Феномен культури

1. Американська культурологія: екстенсивна колекція ресурсів:
<http://www.georgetown.edu/crossroads/asw/>
2. Асоціація з культурології (США):
<http://www.culturalstudiesassociation.org>
3. Бібліотека Інституту соціології НАН України:
<http://www.i-soc.com.ua/institute/lib.php>
4. Журнал з теорії культури і суспільства:
<http://tcs.sagepub.com/>
5. Електронні ресурси з досліджень культури:
<http://www.countries.ru/library.htm>
6. Електронні ресурси з досліджень медіа і культури:
<http://shmacek.faculty.noctrl.edu/mediastudies.htm>
7. Європейська програма досліджень з культурології та комунікації:
<http://www.mediastudieseurope.net>
8. Міжнародна Асоціація досліджень з комунікації та культурології:
<http://www.humfak.auc.dk>
9. Центральний електронний ресурс з культурології:
<http://www.culturalstudies.net/>
10. Центр культурних досліджень (Великобританія):
www.gold.ac.uk/cultural-studies/

Феномен суспільства

1. Бібліотека іноземної літератури:
<http://library.nu/>
2. Бібліотека РГІУ:
<http://www.i-u.ru/biblio/>
3. Електронна бібліотека «Гумер»:
<http://www.gumer.info/>
4. Електронна бібліотека підручників:
<http://pidruchniki.com.ua/>
5. Інтернет-проект «Sociology Hall»
<http://www.sociology.kharkov.ua/>
6. Науковий журнал «Інформаційне суспільство»:
http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/is/index.html
7. Науково-аналітичний журнал «Інформаційне суспільство»:
<http://infosoc.iis.ru/>
8. Онлайн-журнал «Медіа, культура і суспільство»:
<http://mcs.sagepub.com/>
9. Онлайн-журнал «Наука, технологія і суспільство»:
<http://sts.sagepub.com/>
10. Соціонауки (сайт наукової літератури та періодики):
<http://www.socionauki.ru/>

Розглянуто на засіданні
Приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
протокол № від 2017 р.
Відповідальний секретар
Приймальної комісії

_____ О. О. Анощенко